

บทที่ 5

บทสังเคราะห์เครือข่ายคุณค่ากับการแก้ปัญหาความยากจน

5.1 ตัวแบบในการวิเคราะห์

จากการดำเนินการวิจัยระยะเวลาประมาณ 1 ปี พบว่ารูปแบบการเชื่อมโยงที่ได้จากการจัดเวทีสัมมนาปฏิบัติการ โดยปรากฏตามภาพ 4.1 นั้น จากความพยายามที่จะผลักดันให้เครือข่ายเคลื่อนตัวตามโครงสร้างดังกล่าว กลับพบว่า การเชื่อมโยงเคลื่อนตัวไปไม่ได้ สาเหตุสำคัญน่าจะเกิดจากการขาดความเชื่อมั่นในองค์กรที่จะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงระดับจังหวัด คือ ชุมชมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดพัทลุง จำกัด ที่กำลังประสบปัญหาภาวะขาดทุนจากความผิดพลาดของคณะกรรมการชุดก่อน ทำให้การดำเนินธุรกรรมตามแผนงานไม่ได้รับความร่วมมือจากสมาชิก คณะผู้วิจัยจึงพยายามปรับรูปแบบการเชื่อมโยงตามโครงสร้างของกิจกรรมจากการดำเนินงานร่วมกับกลุ่มกิจกรรม และจัดโครงสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงตามกิจกรรมได้ 3 กลุ่มกิจกรรม ดังนี้

1. เครือข่ายยางพารา

เครือข่ายยางพาราจังหวัดพัทลุงในเบื้องต้นแบ่งเป็นเครือข่ายย่อย สามเครือข่าย คือ

- 1) ศูนย์เครือข่ายยางแผ่นรมควัน คือ ชมรมสหกรณ์กองทุนสวนยางอำเภอป่าบอน
- 2) ศูนย์เครือข่ายน้ำยางสด คือ ตลาดรวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองคล้า
- 3) ศูนย์เครือข่ายยางแผ่นดิบ คือ สหกรณ์การเกษตรพนมวังจำกัด

ภายหลังดำเนินการไปได้ระยะหนึ่ง ทีมวิจัย ร่วมกับสำนักงานกองทุนสงเคราะห์สวนยางจังหวัดพัทลุง สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง และตัวแทนจากเครือข่ายยางพาราจังหวัดพัทลุง มีความเห็นร่วมกันว่า สมควรจดทะเบียนเป็น “ชมรมสหกรณ์การยางจังหวัดพัทลุง จำกัด” โดยได้คัดเลือกคณะกรรมการเพื่อยกร่างกฎระเบียบ ของชมรมฯ ซึ่งคณะกรรมการประกอบไปด้วยตัวแทนจาก 4 กลุ่มกิจกรรม คือ กลุ่มน้ำยางสด กลุ่มยางแผ่นรมควัน กลุ่มยางแผ่นดิบ และกลุ่มยาง ADS จำนวน 15 คน นัดประชุมกันในวันที่ 7 สิงหาคม 2549 มีข้อสรุปดังนี้

1) กำหนดให้สหกรณ์กองทุนสวนยาง ที่ยังไม่ได้จัดประชุมใหญ่ 7 แห่ง นำวาระเกี่ยวกับการจดทะเบียนชมรมฯ เข้าบรรจุเป็นวาระในการประชุมใหญ่ เพื่อให้ทั้ง 7 สหกรณ์เป็นผู้ร่วมก่อตั้งชมรมฯ ในเบื้องต้น ให้เป็นไปตามกฎหมายการจดทะเบียนสหกรณ์ แล้วสหกรณ์กองทุนสวนยางที่เหลือ(ที่ประชุมใหญ่ผ่านไปแล้ว) สมัครเป็นสมาชิกภายหลัง

2) มอบหมายให้คณะกรรมการ ร่วมกับสำนักงานกองทุนสงเคราะห์สวนยางจังหวัดพัทลุง และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง ยกร่างระเบียบการดำเนินธุรกิจร่วมกันของชมรมฯ ให้แล้วเสร็จภายในเดือน สิงหาคม

2. เครือข่ายอาหารสัตว์

ในที่ประชุมเครือข่ายอาหารสัตว์ ได้สำรวจยี่ห้อที่มีการใช้กันมากในจังหวัดพัทลุง พบว่า มีสามยี่ห้อหลัก ที่มีการใช้กันมากในจังหวัดพัทลุง ได้แก่ ซีพี เบทาโกร และแหลมทอง ตามลำดับ ในที่ประชุมพิจารณา กำหนดให้ สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้ายี่ห้อ ซีพี สหกรณ์การเกษตร กรป. กลาง นพค.พัทลุง จำกัด เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้ายี่ห้อ เบทาโกร และ สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์จำกัด เป็นตัวแทนจำหน่าย ยี่ห้อ แหลมทอง ในปัจจุบันมีเพียงสหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด เท่านั้นที่ได้มีการดำเนินการเชื่อมโยงธุรกิจอาหารสัตว์ โดยเป็นตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์จาก ซีพี และสืบเนื่องจากการดำเนินธุรกิจอาหารสัตว์นี้เองทำให้ สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด ได้โอกาสขยายธุรกิจเพาะพันธุ์ลูกสุกรขายให้แก่ สมาชิกเครือข่าย โดยขณะนี้ได้ดำเนินการซื้อแม่พันธุ์มาเพิ่มจากเดิม 120 ตัว เพิ่มเป็น 200 ตัว ครอบคลุมสมาชิกเครือข่ายสองอำเภอ คือ อำเภอปากพะยูน และ อำเภอบ้านาอน และอำเภออื่นๆ ที่มาซื้ออาหารสัตว์

3. เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

ปัจจุบันมีวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนทั้งหมดในจังหวัดพัทลุง 153 วิสาหกิจ ในจำนวนนี้มีวิสาหกิจที่รวมตัวเป็นเครือข่าย ศูนย์รวมขายสินค้าร่วมกันจำนวน 9 วิสาหกิจ ศูนย์รวมขายสินค้าตั้งอยู่บริเวณหน้าสำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง ซึ่งได้รับการสนับสนุนด้านสถานที่และงบประมาณจากสำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง แต่ศูนย์รวมขายสินค้ายังมีสินค้าไม่มาก ขาดความหลากหลาย ทีมวิจัยร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด และผู้นำวิสาหกิจชุมชนอีก 37 แห่ง ได้จัดการประชุมสัมมนาปฏิบัติการเพื่อกำหนดรูปแบบโครงสร้างการเชื่อมโยงเครือข่ายขึ้นในวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ.2549 มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 37 คน มีข้อสรุปสำคัญดังนี้

1. ที่ประชุมเห็นควรรวมตัวกัน มีโครงสร้างเป็นศูนย์กลางเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุง โดยจะมีการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนด้วย
2. ที่ประชุมเห็นร่วมกันที่จะให้มีโครงสร้างเครือข่ายแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด
3. ที่ประชุมมีมติตั้งคณะทำงานยกร่างข้อบังคับของศูนย์เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุง
4. เมื่อยกร่างเสร็จจะเชิญผู้แทนของวิสาหกิจชุมชนทุกแห่งประชุมพิจารณาข้อบังคับของศูนย์เครือข่ายร่วมกัน ก่อนนำไปจดทะเบียน

5.2 บทบาทของเครือข่ายที่เกิดขึ้นจากการวิจัยกับการแก้ปัญหาความยากจน

เครือข่ายยางพารา

โดยเหตุที่เครือข่ายยางพาราประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นสหกรณ์การยาง จำกัด และสมาชิกที่ไม่จดทะเบียน ได้แก่ กลุ่มรวบรวมน้ำยางดิบ จากการร่วมขาย ทำให้กลุ่มรวบรวมน้ำยางดิบรวบรวมน้ำยางได้เฉลี่ยวันละ 30 ตัน ทำให้กลุ่มมีอำนาจต่อรองกับผู้ซื้อ ราคาขายของกลุ่มจึงสูงกว่าเกษตรกรรายย่อยขายเอง หรืออาจจะมีราคาเท่ากันในบางครั้ง เพียงแต่ว่ากลุ่มจะให้เปอร์เซ็นต์น้ำยางที่สูงกว่าพ่อค้าคนกลาง ตลอดจนสมาชิกเครือข่ายจะได้รับปันผล และเฉลี่ยคืนในช่วงปลายปีอีกด้วย

เครือข่ายอาหารสัตว์

การซื้ออาหารสัตว์ผ่านเครือข่ายอาหารสัตว์ ในส่วนของยี่หื้อ ซีพี ที่สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด เป็นตัวแทนจำหน่ายนั้น สมาชิกเครือข่ายสามารถซื้ออาหารสัตว์ได้ในราคาถูกกว่าท้องตลาดเฉลี่ยแล้วกระสอบละ 5-10 บาท (แล้วแต่ประเภทของอาหาร) รวมทั้งสมาชิกจะได้รับปันผล และเฉลี่ยคืนด้วย นอกเหนือจากอาหารสัตว์ สมาชิกยังมีโอกาสได้ซื้อ ลูกสุกรจากสหกรณ์ฯ ได้ในราคาถูกกว่าท้องตลาดเฉลี่ยแล้วตัวละ 50 บาท นั่นคือ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ที่เป็นสมาชิกเครือข่าย สามารถลดรายจ่ายทั้งในส่วนของลูกสุกร และ อาหารสัตว์ได้มากกว่า ก่อนการมาเข้าร่วมเครือข่าย

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จะทำให้แต่ละวิสาหกิจที่ตลาดกลางเป็นช่องทางจำหน่ายสินค้าทั้งขายปลีก และค้าส่ง ตลาดกลางนี้จะช่วยสร้างความมั่นใจแก่สมาชิกที่ผลิตสินค้า โดยไม่ต้องพะวงกับการทำตลาด และคาดว่าเมื่อมีศูนย์กลางเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ทำหน้าที่เป็นตลาดกลางก็จะทำให้สมาชิกมีรายได้เสริมอย่างต่อเนื่อง